

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Gjermund Broen
Tronveien 26
2500 TYNSET

Vår dato: **18 OKT 2013**
Vår ref.: 200901557-8 ksk/hela

Arkiv: 312 / 002.JGO

Deres dato: 28.08.2009

Deres ref.: Konesjonssøknad for Neka kraftverk

Saksbehandler:

Henrik Langbråten

Neka kraft AS – Søknad om tillatelse til bygging av Neka kraftverk, Rendalen kommune, Hedmark fylke – oversendelse av NVEs vedtak

Vi viser til deres søknad datert 28.8.2009 om tillatelse til bygging av Neka kraftverk.

NVE mener at på grunn av konflikter med verneverdiene for vassdraget er tiltaket i strid med vannressursloven §§ 34 og 35, post 5 og 8. Forekomster av rødlistearter i flere truetkategorier og hensynskrevende naturtyper av A-verdi, tilsier at ulempene ved tiltaket større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis dermed ikke konsesjon til å bygge Neka kraftverk. På grunn av artenes og naturtypenes sårbarhet for inngrep og reduksjon i vannføring mener NVE at det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer i tiltaket.

Søknaden

Det søkes om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Neka kraftverk i Rendalen kommune i Hedmark fylke. Kraftverket er planlagt plassert i Neka som er ei sideelv til Unsetåa.

Det søkte tiltaket omfatter en inntaksdam på kote 685 med en tilhørende anleggsvei på sørsiden av Neka. Det er planlagt å etablere en 1,3 km rørgate ned til kote 425 hvor kraftstasjonen er planlagt. Dette gir en total fallhøyde på 260 meter. Det er planlagt å føre vannet ut via en utløpskanal til Finnstadåa.

Kraftverket skal ha en midlere årsproduksjon på 8,2 GWh og en installert effekt på 0,99 MW. Maksimal slukeevne er planlagt til 0,45 m³/s. Middel vannføring er 1,95 m³/s. I søknaden er det foreslått minste vannføringer på 0,2 m³/s hele året. Det er også søkt om et alternativ to med en midlere årsproduksjon på 6,4 GWh og en installert effekt på 0,72 MW. Maksimal slukeevne for alternativ to er planlagt til 0,347 m³/s.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Om søker

Søkerne for Neka kraftverk er Gjermund Broen og Gaute Ingebrigtsen. De er fallrettighetshaverne i Neka, på den aktuelle utbygningstrekingen. De planlegger å etablere Neka Kraft AS som skal stå som eier av Neka kraftverk.

Høring

Saksbehandling av søknader etter vannressursloven er gitt i lovens kap. 3. I henhold til vannressursloven § 24 2. ledd, bokstav c, kan NVE unnlate kunngjøring dersom det er klart at en søknad må avslås. NVE har vurdert søknaden etter denne bestemmelsen, og saken har følgelig ikke vært på høring.

NVEs vurdering

Tiltaksområdet ligger innenfor vassdrag 002.JFZ, som utgjør en del av Unsetåa som ble vernet i 1993 i forbindelse med fjerde runde av verneplan for vassdrag. Samlet verneområdet er 627 km² og berører kommunene Rendalen, Tynset og Tolga i Hedmark fylke. Det er åpning for bygging av ny vannkraftanlegg med installert effekt på under 1 MW i vernede vassdrag, men vannressursloven § 35 1. ledd post 5 sier at tiltak kun kan tillates hvis ikke hensynet til verneverdiene taler i mot.

I Olje og energidepartementets retningslinjer for småkraftverk står det følgende angående forholdet til vernede vassdrag:

"Stortinget har vedtatt at det kan gis konsesjon for kraftverk med en installert effekt mindre enn 1 MW (3 MW i Bjerkreimsvassdraget) under forutsetning at en utbygging ikke svekker verneverdiene. Dersom en utbygging vil gå ut over verneverdiene, kan NVE avslå konsesjon uten ytterligere saksbehandling. Hensynet til verneverdiene har avgjørende betydning ved konsesjonsbehandlingen og det vil derfor bare unntaksvis bli gitt konsesjon til kraftverk i vernede vassdrag."

I verneplanen for Unsetåa blir Neka og Nekfallet omtalt. Blant annet at Nekfallet er det høyeste uberørte fossefallet i Hedmark. Det fremheves også at Neka sammen med Speka, er to sidevassdrag som er lite påvirket av tekniske inngrep og at disse kan være godt egnet som referansevassdrag. Unsetåa med sidevassdragene har stor verneverdi blant annet med tanke på botanikk.

Den miljøfaglige rapporten fra Siste Sjanse som er vedlagt søknaden inneholder en konsekvensvurdering for biologisk mangfold. Rapporten gir et godt grunnlag for å vurdere virkningene av tiltaket. Miljørapporten peker på en samlet konsekvens som er stor negativ for biologisk mangfold.

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1.7.2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven § 7 legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden om Neka kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 4 og 5 samt §§ 8 og 9.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor	Region Midt-Norge	Region Nord	Region Sør	Region Vest	Region Øst
Middelthunsgate 29 Postboks 5091, Majorstuen 0301 OSLO	Vestre Rosten 81 7075 TILLER	Kongens gate 14-18 8514 NARVIK	Anton Jenssensgate 7 Postboks 2124 3103 TØNSBERG	Naustdalsvn. 1B Postboks 53 6801 FØRDE	Vangsvæien 73 Postboks 4223 2307 HAMAR

§ 4. Forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

Influensområdet til Neka kraftverk inneholder fire ulike avgrensede naturtypelokaliteter. Av disse er tre kategorisert til A-verdi. Disse A-lokalitetene er bekkekløft, fossesprøytsone og viktig bekkedrag. En utbygging av Neka vil påvirke alle naturtypelokalitetene av A-verdi.

Til bekkekløftlokaliteten er det knyttet flere fuktighetskrevenne og rødlistede arter. Skogen langs elva i dette området er også preget av et fuktig lokalklima. Det er også konkludert med at lokaliteten har stort potensial for ytterligere fuktkrevende lavarter. Anleggsarbeid vil kunne påvirke lokaliteten direkte, men også indirekte gjennom blant annet at området blir mer åpent for solinnstråling og vindslitasje i øvre del av lokaliteten, noe som vil kunne påvirke gammelskogen med tilhørende arter negativt.

Ved fossesprøytlokaliteten nedenfor Nefallet er det funnet flere fuktighetskrevenne arter, blant annet den direkte truede arten fossefiltlav. Denne lokaliteten er den mest tallrike fossefiltlavlokaliteten i Norge, som var kjent på tidspunktet for rapporten for biologisk mangfold. Det er også knyttet stort potensial til lokaliteten med tanke på ytterligere funn av fuktighetskrevenne lav- og mosearter. Det vurderes at denne lokaliteten har en klar nasjonal verdi A. Det nevnes også i rapporten at det er viktig å sikre naturlig vannføring i elva slik at fosserøykens nedslagsfelt opprettholdes. I biomangfoldrapporten konkluderes det også med at selv små forandringer i vannføringen vil kunne forandre fosseøyets styrke, og dermed fuktighetsforholdene til artene knyttet til dette.

Nekas utløpssone er en del av en større naturtypelokalitet som strekker seg langs kantsonen til Finnstadaa/Unsetåa. Utløpssonen inneholder mange små flommarksløp, sumppartier og løvskogpartier. Dette området er særlig viktig for karplantefloraen og har til dels rike forekomster av flere sjeldne og spesialiserte arter knyttet til fuktige og rike løvskoger. En redusert vannføring i Neka vil påvirke vannføringsdynamikken i dette området. Anleggsarbeidet i forbindelse med en utbygging i dette området kan også kunne påvirke skogsøtgras (VU) direkte.

NVE mener at tiltaket vil påvirke alle de tre A-lokalitetene klart negativt, og særlig fossesprøytsonen som er nasjonalt viktig med mange tilhørende rødlistede og sjeldne arter. Selv små vannføringsendringer vil kunne påvirke lokalitetene negativt, særlig i perioder med lite vannføring som er flaskehalsperioder for fuktkrevende arter.

På grunn av at prosjektet vil føre til stor negativ konsekvens for naturtyper av A-verdi, vurderer NVE utbyggingsprosjektet i Neka til å komme i konflikt med naturmangfoldloven § 4.

§ 5. Forvaltningsmål for arter

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Influensområdet til Neka kraftverk inneholder en rekke rødlistede arter med ulik kategorisering. Dette er Duftskinn (NT), Sprekkkjuke (VU), Svartsonekjuke (NT), Gammelgranskål (NT), Fossefjell (EN), Tråragg (VU), Gubbeskjegg (NT) og Skogsøtgras (VU). Flere av disse artene har store krav til høy fuktighet.

Etter NVEs vurdering vil en kraftutbygging i Neka påvirke rødlistearter og andre fuktighetskrevede arter langs Neka negativt. Det er fare for at rødlistearter vil kunne få bestandsreduksjoner eller forsvinne helt ved utbygging av Neka. NVE mener at det ikke vil være mulig å redusere de negative konsekvensene tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak. Tiltaket er dermed ikke forenlig med bevaring av nasjonalt viktige rødlistearter.

På grunn av at tiltaket vil ha stor negativ konsekvens for truede arter, vurderer NVE utbyggingsprosjektet i Neka til å komme i konflikt med naturmangfoldloven § 5 første ledd.

Vi viser også til Olje og energidepartementets retningslinjer for småkraftverk hvor det står at:

"Tiltak som kommer i konflikt med arter som er "kritisk truet" eller "sterkt truet", eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne og få konsesjon."

§§ 8 og 9 Kunnskapsgrunnlaget og Føre-var-prinsippet

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

NVE mener at det er stor sannsynlighet for at det finnes uoppdagede rødlistearter i området. Det er også samtidig usikkert om kjente og ukjente truede rødlistearter vil kunne tolerere en mindre vannføring og forandring i vannføringsdynamikken i Neka. NVE legger til grunn at ved en utbygging i Neka vil foreligge en betydelig risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. På grunnlag av dette vil en utbygging dermed komme i konflikt med naturmangfoldloven §§ 8 og 9.

Hensyn til verneverdiene

Slik NVE ser det vil kraftprosjektet medføre store negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet, truede arter og naturtyper i Neka. Vassdraget er i dag lite påvirket av tekniske inngrep, som sammen med biomangfold utgjør de viktigste verneverdiene. En gjennomføring av tiltaket vil dermed være i strid med vernegrnlaget for vassdraget, og i konflikt med vannressursloven §§ 34 og 35. NVE mener at på grunnlag av hensynet til verneverdiene må tiltaket i Neka avslås.

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVEs konklusjon

NVE mener at på grunn av konflikter med verneverdiene for vassdraget er tiltaket i strid med vannressurslovens §§ 34 og 35, post 5 og 8. Forekomster av rødlistearter i flere truetkategorier og hensynskrevende naturtyper av A-verdi, tilsier at ulempene ved tiltaket større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis dermed ikke konsesjon til å bygge Neka kraftverk. På grunn av artenes og naturtypenes sårbarhet for inngrep og reduksjon i vannføring mener NVE at det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer i tiltaket.

NVE har ikke vurdert tiltakets konfliktgrad i forhold til andre allmenne interesser som for eksempel landskap. Vurderingene er knyttet til naturtyper og rødlistearter er alene nok til å konkludere med at det ikke kan gis konsesjon til Neka kraftverk.

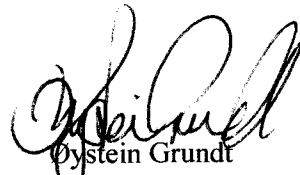
Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
Avdelingsdirektør

Øystein Grundt
Seksjonssjef

Kopi: Gaute Ingebrigtsen, Unset, 2485 RENDALEN
Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034, 2306 HAMAR

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor	Region Midt-Norge	Region Nord	Region Sør	Region Vest	Region Øst
Middelthunsgate 29 Postboks 5091, Majorstuen 0301 OSLO	Vestre Rosten 81 7075 TILLER	Kongens gate 14-18 8514 NARVIK	Anton Jenssensgate 7 Postboks 2124 3103 TØNSBERG	Naustdalsvn. 1B Postboks 53 6801 FØRDE	Vangsveien 73 Postboks 4223 2307 HAMAR